

KEMIN KAUPUNGIN ESIOPETUKSEN LUKUVUOSISUUNNITELMA 2024–2025

Hyväksytty, vhp hyvinvointijohtaja 12.8.2024 § 4

Sisällys

1. Esiopetuksen työajat	2
2. Esiopetuksen toiminta-ajatus	3
3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet	5
3.1 Ilmaisun monet muodot	5
3.2 Kielen rikas maailma	6
3.3 Minä ja meidän yhteisömme	7
3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni	8
3.5 Kasvan ja kehityn	9
3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	10
4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	11
5. Lapsen kasvu ja oppiminen	12
5.1 LEOPS	12
5.2 Lapsen tuki	12
5.3 Kolmiportainen tuki	13
5.4 Oppilashuolto	14
6. Esiopetuksen arviointi	15
7. Esiopetuksen osallistumistodistus ja siirtyminen ensimmäiselle luokalle	17
8. Liitteet	19
Liite 1: Laatulupaukset 2020	19
Liite 2: Yleisen tuen puu	21
Liite 3: Nivelvaiheen vuosikello	22

1. Esiopetuksen työajat

Esiopetuksessa noudatetaan Kemin kaupungin peruskoulujen työ- ja loma-aikoja.

Syyslukukausi	22.8. - 20.12.2024
Syysloma	14.10. - 20.10.2024 (vk 42)
Itsenäisyyspäivä	6.12.2024
Joululoma	21.12.2024 - 6.1.2025
Kevätlukukausi	7.1. - 31.5.2025
Talviloma	3.3. - 9.3.2025 (vk 10)
Pääsiäisloma	18.4. - 21.4.2025
Vappupäivä	1.5.2025
Muu vapaa	2.5.2025
Helatorstai	29.5..2025

Esiopetusta annetaan neljä tuntia päivässä kello 8–12, yhteensä 700 tuntia/ lukuvuosi; syyslukukausi 324 tuntia ja kevätlukukausi 376 tuntia.

Esiopetuksen henkilöstö: Varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodin johtajat, varhaiskasvatuksen opettajat, sosionomit ja hoitajat sekä hanketyöntekijät. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja kuraattorin palvelut ovat käytettävissä tarvittaessa.

Kotisivut: <https://www.kemi.fi/varhaiskasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/>

Seuraa: @FB [Varhaiskasvatus Kemissä](#) & IG [varhaiskasvatuskemi](#)

2. Esiopetuksen toiminta-ajatus

Esiopetuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu valtakunnallisiin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014, Meri-Lapin alueelliseen esiopetussuunnitelmaan 2016 sekä Kemin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatulupauksiin 2020 (Liite 1). Opetus on luonteeltaan eheytettyä ja muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin monipuolisissa oppimisympäristöissä toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus oppilashuollon palveluihin, joihin kuuluu esimerkiksi kuraattorin palvelut.

Esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on otettava huomioon lapsen etu. Lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet, leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä.

Lukuvuosisuunnitelmassa asetetut yhteiset tavoitteet perustuvat esiopetuksen kannalta oleellisiin tiedon- ja taidonalojen opetuksen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen on tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuus. Se tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen

edellyttämällä tavalla. Laaja-alainen osaaminen tukee lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjoaa monipuolisen perustan osaamisen edistämiseksi (Kuva 1). Opetus annetaan suomen kielellä. Parhaan tuloksen saavuttamiseksi lapset ja huoltajat osallistetaan yhteistyöhön sekä toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja kehittämiseen. Huoltajia informoidaan esiopetuksen tavoitteista ja toiminnasta. Huoltajien mielipiteitä ja tietoja kuullaan, sekä heidän antamaansa palautetta hyödynnetään esiopetuksen kehittämisessä.

Kuva 1: Laaja-alainen osaaminen, oph.fi

Lukuvuonna 2024–2025 Kemin esiopetuksessa on yhteisenä teemana tunnetaidot ja käytöstavat. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja. Itsestä huolehtiminen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat tärkeitä kaikille. Esiopetuksessa tuetaan myös lasten myönteistä suhtautumista toisiinsa ja tulevaisuuteen. Esiopetuksessa lapsia ohjataan edellytystensä mukaisesti huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä. Opetuksessa ja yhteistyössä huoltajien kanssa käsitellään lasten arkielämän rytmiä, ruokailun ja levon merkitystä, tunteiden ilmaisua ja itsesäätelyä. Lisäksi kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja riittävään liikuntaan lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistäjänä. Kemin liikuntahankkeen avulla kehitetään ja vahvistetaan ulkotoimintaa, retkeilyä ja erilaista oppimisympäristön hyödyntämistä. Lasten kanssa pohditaan heidän hyvää oloaan edistäviä ja haittaavia tekijöitä. Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti lähiliikenteessä. Heitä ohjataan pyytämään ja hakemaan apua tarvittaessa.

3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Perusopetuslain mukaan esiopetuksen tavoitteena on osaltaan tukea lasten kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen, parantaa lasten oppimisedellytyksiä, sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Esiopetuksella on myös sivistystehtävä ja tasa-arvoisuuden edistämisen tehtävä ja opetuksen tulee turvata riittävä yhdenvertaisuus. Esiopetuksessa otetaan myönteisellä tavalla huomioon lasten erilaiset kielelliset, kulttuuriset, katsomukselliset ja uskonnolliset taustat ja ne näkyvät toiminnassa. Lapsia rohkaistaan vuorovaikutukseen ja toimimaan osana vertaisryhmää, sekä ottamaan muut huomioon ja kunnioittamaan toisten yksilöllisyyttä. Esiopetuksen toimintaa kehitetään inklusiiviseen ja kulttuurista monimuotoisuutta tukevaan suuntaan. Jokaiselle lapselle suunnitellaan sopivia oppimisen haasteita ja turvataan tarvittava kasvun ja oppimisen tuki.

Esiopetuksen toimintakulttuuri edistää kaikkien esiopetusyhteisössä toimivien oppimista. Esiopetusyhteisö kannustaa kokeilemaan, yrittämään ja erehtymään, sekä havaitsemaan asioiden positiivisia puolia. Onnistumisista ja oivalluksista iloitaan yhdessä. Esiopetuksen toimintakulttuuri tukee avointa vuorovaikutusta lasten kesken, lasten ja henkilöstön välillä, sekä aikuisten keskuudessa. Keskinäinen kunnioitus, huolenpito, yksilöllisyyden huomioiminen ja välittämisen asenne toisia ja ympäristöä kohtaan näkyvät toiminnassa.

3.1 Ilmaisun monet muodot

Oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun lapset saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja käyttämällä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua harjaannuttamalla **musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden, draaman sekä suullisen ja kehoillisen ilmaisun** perustaitoja. Samalla keskittymiskyky ja itsesääätelytaidot kehittyvät. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet:

Rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Kemin kaupungin liikunta- ja kulttuurikasvatussuunnitelman tarjontaan ([Harlikus](#)). Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä erilaisista kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä. Ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Lapsia ohjattaessa huomioidaan sukupuolisensitiivisyys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Leikeissä kannustetaan erilaisiin rooleihin ja kokeiluihin. Toiminnassa vahvistetaan tunneilmaisua. Tehostetaan oppimisympäristöjen ja kaikkien tilojen tarjoamien mahdollisuuksien innovatiivista hyödyntämistä. Esimerkiksi luonto oppimisympäristönä tarjoaa lepoa, rauhoittumista ja vapautta. Esiopetuksessa hyödynnetään projektiluonteista

työskentelyä. Yhteistyötä tehdään koulun kanssa mahdollisuuksien mukaan.

Musiikillinen toiminta

Perehdytään musiikin peruskäsitteisiin, rytmikkaan ja tutustutaan soittimiin sekä erilaisiin musiikkilajeihin. Painotetaan musiikin kokonaisvaltaisuutta, moniaistillisuutta ja elämyksellisyyttä, yhdistetään musiikkia luovasti muuhun toimintaan esim. laulupiirtäminen, tarinat, juhlat, liikunta. Lasten kanssa havainnoidaan äänen tasoa, kestoja ja sointuvärejä soittimien mahdollisuuksien mukaan. Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan monipuolisia kokemuksia musiikista ja sen tuottamisesta, kuten laulut, soitto ja konsertit.

Käsityöt

Tarjotaan monipuoliset mahdollisuudet tutustua erilaisiin materiaaleihin, kuten koviin ja pehmeisiin materiaaleihin hyödyntäen myös luonnonmateriaaleja vuodenaikojen mukaisesti. Harjoitellaan projektiluonteista, pitkäkestoista työskentelyä ja yhdistetään käsityötaitoja luovasti muuhun toimintaan. Lapsia rohkaistaan suunnittelemaan sekä toteuttamaan suunnitelmiaan omien taitojensa ja materiaalien puitteissa. Lapset suunnittelevat ja tuottavat esikoulun aikana pitempi kestoisen käsityön, jonka suunnittelussa ja tuottamisessa voidaan hyödyntää paikallisia tai lasten taustoihin liittyviä kulttuuriperinteitä.

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus

Rohkaistaan ilmaisemaan itseään mahdollisimman monin tavoin. Toimintaa suunnitellaan lasten kokemusmaailmasta ja lasten kiinnostuksen kohteita hyödyntäen. Opastetaan kunnioittamaan omia ja toisten esityksiä / tuotoksia. Omaa ideointia vahvistetaan ja tuetaan. Taidekuvia käytetään ilmaisun vahvistamisessa ja omien tulkintojen ja tunteiden havainnoinnissa. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan erilaisia tekniikoita sekä välineitä. Kuvan tekemisen taitoja harjoitellaan moniaistillisesti maalaamalla, rakentamalla ja media esityksiä tekemällä. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja taidenäyttelyihin. Tutustutaan erilaisiin kuvallisen ilmaisun tekniikoihin ja materiaaleihin.

Suullinen ja kehollinen ilmaisu

Kannustetaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Lorujen, laulujen, runojen ja lastenkirjallisuuden myötä tuetaan mielikuvitusta. Opastetaan kiinnostuksen kohteita hyödyntäen. Lasten kanssa toteutetaan sekä spontaania että suunniteltua toimintaa, jossa samalla harjoitellaan ilmaisun prosessia. Esityksiä ja tuotoksia dokumentoidaan ja havainnoidaan esimerkiksi videoimalla ja valokuvaamalla.

3.2 Kielen rikas maailma

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde, että väline. Esiopetusiässä kielestä tulee yhä vahvemmin lasten ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline, jonka avulla he jäsentävät arkeaan ja rakentavat maailmankuvaansa. Esiopetuksen tehtävä on tukea **kielellisten taitojen** kehitystä kokonaisvaltaisesta kielen merkityksen hahmottamisesta kohti yksityiskohtaisempaa kielen rakenteiden ja muodon havaitsemista. Keskeistä on vahvistaa kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Kielellinen mallintaminen ja runsas myönteinen palaute ovat tärkeitä oppimiselle. Erilaisten viestien tulkitseminen ja tuottaminen, suullisesti ja viestinnän välineitä käyttäen, ovat osa vähitellen kehittyvää monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnustetaan, sitä kunnioitetaan ja sen jatkuvuutta tuetaan. Eri kielten havainnointi tukee kielitietoisuutta sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet:

Esiopetuksen tavoitteena on edistää kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa kiinnostusta kieliin ja kulttuureihin. Kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Kiinnostusta herätetään sekä suullisen että kirjoitetun kielen havainnointiin ja tutkimiseen. Menetelminä ovat lastenkirjallisuus, luettujen satujen ja tekstien kuunteleminen ja niihin keskittyminen, oma kerronta, totta vai tarua -havainnointi, lasten kuunteleminen, jutteluhetket, kuullun ymmärtämisen opastus, kielirikasteinen esiopetus, kuten englannin kielisuihku. Mahdollisuus tehdä lukudiplomit, jonka myötä kannustetaan lapset kirjojen pariin yhteistyössä huoltajien kanssa. Opetuksen osana käytetään Suomi toisena kielenä aineistokansiota ja tarvittaessa Roihuset materiaalia kielen kehityksen tukena. Kiinnostusta omaan äidinkielen tuetaan. Opetellaan sanojen ja tekstien tuottamista hienomotoriikkaa ja viestintäteknologiaa käyttäen. Innostetaan puheen tuottamiseen ja asioiden nimeämiseen sekä tunteiden sanoittamiseen. Herätetään kiinnostus ja opastetaan moniluku- ja mediataitoihin sekä mediassa tarvittaviin vuorovaikutustaitoihin. Lastenkirjallisuutta valittaessa huomioidaan niiden sisällön välittämät käsitykset sukupuolesta, erilaisista perhemuodoista ja kulttuureista ja lasten kanssa keskustellaan aiheista. Luodaan laaja-alaisesti myönteisiä samaistumisen kohteita.

3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään **historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten** näkökulmista. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunnetaitojen kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat vuorovaikutustaitoja. Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet:

Tavoitteena on edistää mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa osallisuutta toimintaympäristössä. Ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Opetuksessa tuetaan eettisen kohtaamisen ja ajattelun taitoja sekä tunnetaitojen kehittymistä. Tutustutaan opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin katsomuksiin ja uskontoihin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin. Rohkaistaan kysymään ja annetaan tilaa pohdinnoille ja ihmettelylle. Kokonaisuuden työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Tutustutaan kotiseutuhistoriaan, suomalaiseen juhlaperinteeseen, kertomuksiin, perinneleikkeihin ja lauluihin sekä vieraisiin kulttuureihin maahanmuuttajataustaisten lasten ja

lasten mielenkiinnon kohteiden myötä. Ajankohtaiset asiat huomioidaan ympäristössä. Tutustutaan lastenoikeuksiin moninlaisin keinoin. Opastetaan toisten huomioimisessa ja kunnioittamisessa kuten hyvät käytöstavat, erilaisuuden hyväksyminen, itsesäätelyn harjoittelu. Vuorovaikutustaitoja kehitetään leikissä ja arjen toiminnoissa, leikille annetaan aikaa. Osallistetaan arjen touhuihin ja vahvistetaan lapsiryhmän keskinäistä keskustelukulttuuria. Lasten kanssa yhteistyössä luodaan 'eskarin' säännöt. Toimiminen yhteistyössä kodin ja yhteistyötahojen kanssa kuuluu esiopetuksen arkeen.

Eettinen kasvatus huomioidaan päivittäisessä toiminnassa. Vahvistetaan oikean ja väärän erottamista. Panostetaan tunnekasvatukseen. Apuna käytetään tunnekasvatusmateriaaleja (Tunnetaitopaketti esiopetukseen) sekä erilaisia työskentelymuotoja ja välineistöä esim. kuvat, kortit, erilaisia teattereita, lastenkirjallisuus. Rohkaistaan kysymään ja annetaan tilaa pohdinnolle sekä ihmettelyille. Kannustetaan pyytämään apua ja antamaan apua vastavuoroisesti sekä opetellaan ratkaisemaan lasten keskinäisiä ristiriitatilanteita. Vahvistetaan myötätunnon kokemuksia ja opetetaan oikeanlaista läheisyyttä ja koskettamista. Opetellaan tiedostamaan omaa kehoa ja sen tuntemuksia ja kokemuksia.

Kiusaamisessa on 0-toleranssi. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja keskittymisen tukemisessa. Henkilöstö mallintaa omalla toiminnallaan lapsille toimintatapoja. Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata, syrjitä tai aiheuteta muille vaaraa. Kiusaaminen tunnistetaan ja siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Olennaista kiusaamisen ehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti.

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lasten toimintaympäristö - lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt - tarjoavat runsaasti aineksia oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristönsä on **matemaattisten taitojen** opettelussa sekä **teknologia- ja ympäristökasvatusten** toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja pääättelemällä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet:

Vahvistetaan pohjaa matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja matematiikan oppimiselle. Ohjataan kiinnittämään huomiota arjessa ja ympäristössä ilmenevään matematiikkaan. Luodaan mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamisen ja mittaamistaitojen kehittymiselle. Tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille. Ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan havainnoimalla luontoa ja tarjoamalla kokemuksia luonnossa liikkumisesta sekä sen tutkimisesta. Ohjataan havainnoimaan ympäristön teknologiaa sekä kokeilemaan ja keksimään omia ratkaisuja. Tutustutaan tutkivaan työtapaan. Rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä selityksiä. Opetellaan vertailemaan, luokittelemaan sekä järjestämään havaintojen tai mittausten pohjalta saatuja tietoja. Rohkaistaan tekemään päätelmiä ja keksimään ratkaisuja arjen ongelmiin sekä kokeilemaan ratkaisuja. Opetuksessa harjoitellaan dokumentointia eri välinein sekä esittämään tuloksia eri tavoin.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Lähiympäristöä käytetään oppimisympäristönä. Tutustutaan, tutkitaan, havainnoidaan lähiympäristön asioita, muutoksia ja tapahtumia, esimerkiksi lukuvuoden mittainen maatumiskoe. Teemme kauden alussa yleisen retkisuunnitelman, jossa huomioimme esimerkiksi seuraavia asioita: mahdolliset vaaran paikat ja toimintasuunnitelman hätätapauksia varten. Mikäli teemme retkiä ja/tai tutustumiskäyntejä oman kunnan ulkopuolelle, laadimme niistä etukäteen suunnitelman, jonka toimitamme yksikön esimiehelle. Opastetaan ottamaan vastuuta lähiympäristöstään ja keskustellaan siitä. Opetellaan ympäristön arvostamista, luonnon suojelemista ja ekologista elämäntapaa. Hyödynnetään kierrätysmateriaaleja, harjoitellaan kierrättämistä ja kohtuullista kuluttamista, mukauttaen Vihreä ja kestävä Kemi -ohjelmaa esiopetusympäristöön. Tehdään mahdollisuuksien mukaan retkiä lähiympäristöön eri vuodenaikoina ja näytetään hyvää esimerkkiä. Tehostetaan lähiympäristön käyttöä oppimisympäristöinä. Herätetään kiinnostusta matematiikkaan. Opastetaan toiminnalliseen matematiikkaan, arjen matematiikkaan ja tehdään esimerkiksi 'matikkakävelyjä'. Luodaan pohjaa matemaattisille perustaidoille kokemuksellisesti muun muassa havainnointi, luokittelu, sarjoittaminen, lukujonot, vertailu, mittaaminen, geometria. Työn tukena käytetään matemaattisten valmiuksien kartoitustehtäviä (LuKiMat / Mavalka). Vahvistetaan muistia, ajattelua sekä oppimaan oppimista, päättelykykyä vaativien leikkien, pelien ja tehtävien avulla. Lasten kanssa harjoitellaan tiedonhankinta lapsia kiinnostavista aiheista hakemalla tietoa yhdessä lasten kanssa. Mahdollistetaan omat kokeilut ja projektit. Toimintaa suunniteltaessa huomioidaan lasten kokemusmaailma ja toimintaympäristö. Lasten kanssa käytetään ja havainnoidaan yhdessä erilaisten arjessa käytettävien laitteiden käyttöä sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia ja toimivuutta.

3.5 Kasvan ja kehityn

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään **liikunnan, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden** näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet:

Lapset saavat monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja alkavat ymmärtää liikkumisen yhteyttä hyvinvointiin ja terveyteen. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erityisesti kiinnitetään huomiota yleisten oppimisedellytysten kannalta tärkeiden havaintomotoristen taitojen kehittymiseen. Tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä yhdessä keskustellen ja aikuinen näyttää omalla ruokailullaan mallia. Ruokailutilanteista luodaan mahdollisimman viihtyisiä ja tutustutaan sekä Suomalaiseen, että muiden maiden ruoka- ja tapakulttuuriin kotien asiantuntijuutta hyödyntäen. Hyödynnetään Varhaiskasvatuksen ruokailusuositusta 2018. Ohjataan kohtuulliseen kulutukseen. Opetuksessa pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä sekä tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään. Annetaan tietoja turvallisesta liikkumisesta lähiympäristössä sekä esiopetuksen oppimisympäristöissä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Innostetaan ohjattuun ja omaehtoiseen monipuoliseen ja iloa tuottavaan liikuntaan erilaisissa ympäristöissä sisällä ja ulkona. Kemin liikuntahankkeessa 2024-2026 tavoitteena on tukea liikunnallisen toimintakulttuurin muodostumista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen, sekä

tukea monipuoliseen ulkotoiminnan toteuttamiseen muun muassa retkeilyn ja monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämisen kautta. Ohjataan lapsia välttämään yhtäjaksoista istumista ja vaihtamaan työskentelyasentoja. Ohjatun liikunnan lisäksi lapsille mahdollistetaan päivittäin omatahtoista liikkumista sekä sisällä, että ulkona. Lasten kanssa harjoitellaan monipuolisesti ja säännöllisesti erilaisia motorisia perustaitoja, kuten tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot. Esiopetuspäivään kuulu myös mahdollisuus rauhoittumiselle. Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti oppimisympäristöissä. Luodaan kaikille mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin / elämyksiin. Vahvistetaan kaveritaitoja, ohjataan hyviin käytöstapoihin, itsen ja toisten arvostamiseen, itsetuntemuksen lisääntymiseen leikkien, pelien ja muun toiminnan kautta.

Arjessa toteutetaan vahvuuspedagogiikkaa lapsen hyvinvoinnin tukemisessa. Esikoululaiset osallistuvat mahdollisuuksien mukaan uimaopetukseen, jonka tavoitteena on veden alle meneminen ja veden varaan heittäytyminen. Opastetaan terveellisiin elämäntapoihin ja mielen hyvinvointiin: ravinto, lepo, hygienia, liikkuminen, kohtuullinen kulutus, kaverit, koti, läheiset. Korostetaan terveellisen ravinnon, unen ja älylaitteiden kohtuukäytön ymmärrystä. Painotetaan käsihygienian tärkeyttä sekä opetellaan hyviä käytänteitä sairausketjujen ehkäisemiseksi ja katkaisemiseksi.

Opetetaan turvataitoja kuten liikennekäyttäytyminen, median turvallinen käyttö, itsestä huolehtimisen taidot - oma koskemattomuus, taito ja rohkeus sanoa ei. Rohkaistaan pyytämään aikuiselta apua ongelmatilanteissa kuten turvallisuus sisällä ja ulkona, kiusaamiseen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy. Käydään keskusteluja kiusaamisesta ja kaverin puolustamisesta, itsestä huolehtimisesta ja arjen taidoista sekä ilmennetään näitä erilaisin pedagogisin menetelmin. Kannustetaan ylittämään mukavuusrajojaan. Kannustetaan sukupuoli- ja kulttuurirajat ylittäviin ystävyyssuhteisiin sekä vahvistetaan heidän tunnetaitojaan. Opetuksessa hyödynnetään säännöllisesti tunnekasvatusmateriaalia. Kehotunnekasvatuksen (pienien lasten ikätasoinen seksuaalikasvatus) myötä ohjataan sopivuussäännöistä niin sanotusti uimapuku-sääntö ja annetaan tietoa kehon toiminnoista heränneiden kysymysten pohjalta.

3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Yksityiskohtaisemmin:

Roihusten perhe -materiaalia käytetään Suomi toisena kielenä opetuksen pohjana sekä muutenkin esiopetuksessa kielenkehityksen tukemisessa. Kannustetaan puheen tuottamiseen ja tuetaan lapsen kiinnostusta omaan äidinkieleensä. Tarvittaessa lapselle tehdään suomi toisena kielenä (S2) -suunnitelma käyttäen tukena seudullisesti luotua Suomi toisena kielenä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -opasvihkosta. Kuvatukea käytetään lapsille, jota hyödynnetään eteenkin havainnollistamaan päiväjärjestystä, toiminnan kuvauksessa, opetuksessa ja oppimisympäristössä. Ryhmässä huomioidaan kaikkien perheiden kulttuurit ja perinteet.

4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Varhaiskasvatuksessa laaditaan yksiköissä toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden suunnitelma osana yksikön toimintasuunnitelmaa. Suunnitelmaa päivitetään yhden - kolmen vuoden välein. Toimintasuunnitelmaan määritellään vastuut toiminnan arvioinnista, kehittämisestä ja suunnitelman päivittämisestä. Toimintasuunnitelmaan tehdään myös arvio aikaisempaan toimintasuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Lapsille annetaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun ikä ja kehitys huomioon ottaen. Huoltajille annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi esimerkiksi kyselyiden tai haastattelujen avulla ja otetaan heidän mielipiteensä tai huolensa huomioiduksi osana toimintasuunnitelmaa.

Henkilöstön toiminta on yhdenvertaista ja sukupuolisensitiivistä. Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja kehitetään siten, että ne vahvistavat yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Toimintakulttuuria tuetaan keskustelemalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevista asenteista työyhteisöissä. Lisäksi huomiota kiinnitetään vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, käytettäviin materiaaleihin ja huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Rohkaisemme lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennakko-odotuksia. Tunnistamme lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puutumme niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Varmistamme, että lapsi voi osallistua toiminnan suunnitteluun sekä olla osallinen ja osallistua yhdenvertaisena jäsenenä ryhmän toimintaan

5. Lapsen kasvu ja oppiminen

5.1 LEOPS

Lasten ja huoltajien osallistaminen sekä yhteistyö ovat tärkeä osa esiopetuksen onnistuneessa toteutumisessa. Jokaiselle lapselle tehdään lapsikohtainen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS) yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa (Liite 2: LEOPS-lomake). LEOPS:iin kirjataan lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä tarpeet ja niiden huomioon ottaminen, tavoitteet pedagogiselle toiminnalle ja toimenpiteet sekä menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi.

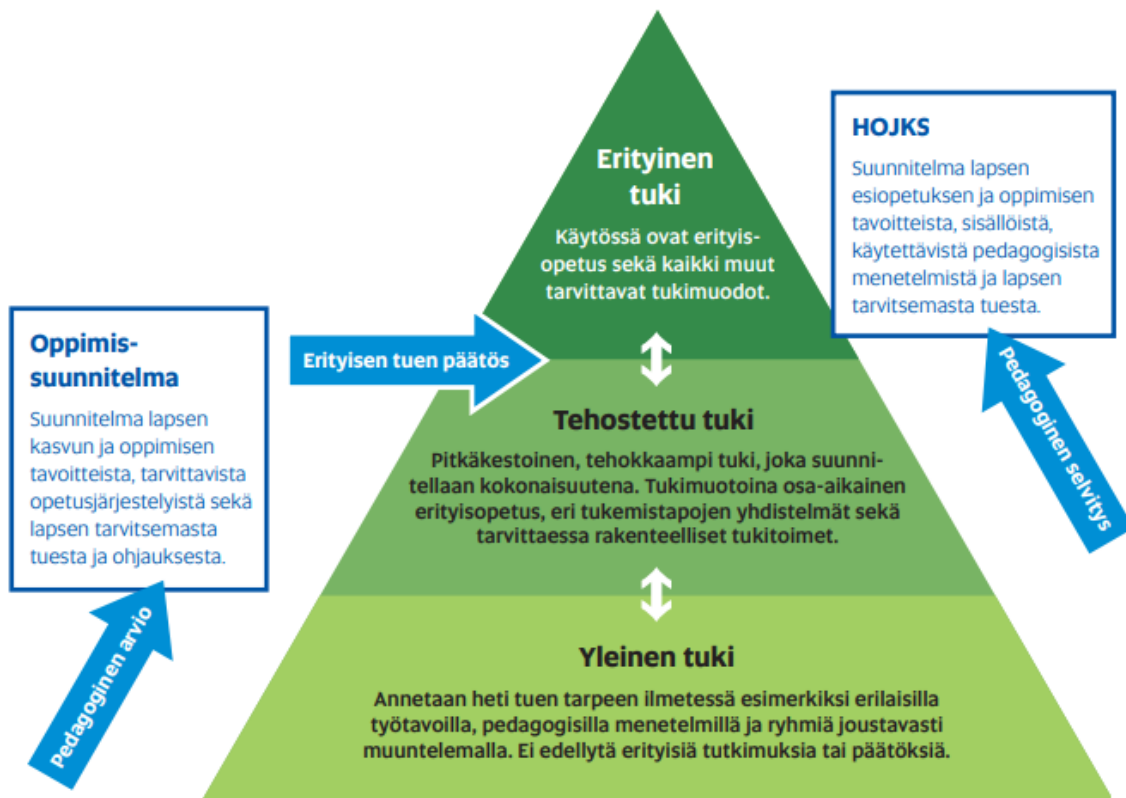
5.2 Lapsen tuki

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Laadukas esiopetus, ennaltaehkäisevät toimintatavat, yhteisöllisyys, välittävä ja kannustava ilmapiiri sekä kodin ja esiopetuksen yhteistyö takaavat lapselle hyvän esiopetuspäivän (Liite 3: Yleisen tuen puu). Lähtökohtana on lapsen ja lapsiryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Kaikessa esiopetustoiminnassa on tavoitteena osallistaa niin lapset kuin huoltajat. Lasten hyvinvoinnin tueksi tehdään monialaista yhteistyötä. Tarpeen mukaan yhteistyökumppaneina toimivat sovitusti erityisosaamisen ammattilaiset kuten varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Tukimuotoja voi käyttää kaikilla tuen tasoilla sekä yksittäin, että samanaikaisesti toisiaan täydentäen. Lapsen saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muovautuvaa. Tukea annetaan lapselle niin kauan ja sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

TUEN TASOT		
YLEINEN TUKI Yksittäiset tukitoimet	TEHOSTETTU TUKI Oppilashuollon moniammatillinen käsittely, pedagoginen arvio	ERITYINEN TUKI Pedagoginen selvitys, HOJKS, erityisen tuen päätös
Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut Erityisopettajan konsultaatio	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma (lakisääät.) Osa-aikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki HOJKS Osa-aikainen erityisopetus Kokoaikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut

5.3 Kolmiportainen tuki

Kuva 2: Tuki esiopetuksessa, OAJ

Yleinen tuki on kaikille lapsille tarvittaessa annettavaa tukea, johon ei tarvita erityisiä tutkimuksia tai toimenpiteitä. Yleisestä tukea annetaan lapselle heti sen tarpeen ilmetessä ja on yleensä yksittäisiä tukitoimia, joilla vastataan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Tehostettua tukea annetaan lapselle, joka tarvitsee säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useampia tukimuotoja. Lapselle annetaan tehostettua tukea, kun yleinen tuki ei riitä esi- ja perusopetuksen tukitoimienmuistilistan (löytyy varhaiskasvatuksen materiaalipankista) tarkistuksen jälkeen ei riitä. Tehostettu tuki aloitetaan tekemällä kirjallinen pedagoginen arvio, johon kuvataan mm. Lapsen saama yleinen tuki ja arvio eri tukitoimien vaikutuksesta, arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä lasta voidaan tukea ja arvio tehostetun tuen tarpeesta. Tällöin lapselle tehdään henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki. Tehostettua tukea annetaan pääsääntöisesti esiopetuksen loppuun saakka.

Erityistä tukea annetaan niille lapsille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Lapsen edellytykset ovat voineet heikentyä esimerkiksi vamman tai vakavan sairauden vuoksi. Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi lapselle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä lapsen erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Se on kirjallinen suunnitelma lapsen esiopetuksen ja oppimisen tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä pedagogisista menetelmistä ja lapsen tarvitsemasta tuesta. Erityistä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon.

5.4 Oppilashuolto

Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on lain mukainen oikeus maksuttomaan oppilashuoltoon, joka ensisijaisesti toteutuu koko esiopetusryhmää tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Se tarkoittaa lapsen hyvän oppimisen edistämistä, ongelmien ennaltaehkäisyä ja niiden varhaista tunnistamista. Lisäksi huolehditaan esiopetusympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytysten edistämiseksi tehdään monialaista yhteistyötä. Monialaista oppilashuollon yhteistyötä tehdään opetustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, sekä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa huomioon ottaen lapsen ikä ja edellytykset. Yhteisöllisen oppilashuoltotyöryhmän kokoonkutsujana toimii rehtori. Oppilashuollon painopiste pidetään ehkäisevässä ja yhteisöllisessä työskentelyssä. Yksilöllisen oppilashuollon tarpeen ilmetessä keskustellaan ensin huoltajien kanssa ja pohditaan yhdessä jatkotoimenpiteitä. Yhteistyö ja -toiminta huoltajien kanssa luo vankan pohjan lapsen hyvinvointia tukevalle työskentelylle. Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Osallisuutta edistävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Opetuksen järjestäjän asettamat oppilashuoltoryhmät

Oppilashuollon ohjausryhmä /KUNTA	Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä /KOULU	Asiantuntijaryhmä
<p>- Monialainen oppilashuollon yhteistyö</p> <p>(opetus-, sosiaali- ja terveystoimi yhdessä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. - voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen. - vastuutahona opetuksen järjestäjä 	<p>- Yhteisöllinen oppilashuolto</p> <ul style="list-style-type: none"> - vastaa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. - tarvittaessa asiantuntijat - tehtävänä yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen - ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja (rehtori) 	<p>- Yksilöllinen oppilashuolto</p> <ul style="list-style-type: none"> - kootaan tapauskohtaisesti - monialainen - yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittäminen ja oppilashuollon palvelujen järjestäminen - edellyttää huoltajien suostumuksen - ryhmän kokoajana esiopetushenkilöstön edustaja - laaditaan oppilashuoltokertomus <p>HUOM. Ei sama kuin pedagogisen tuen järjestämisen edellyttämä yhteistyö oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.</p>

6. Esiopetuksen arviointi

Esiopetuksen arvioinnin kohteena ovat oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen. Arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Pedagogisen dokumentoinnin kautta kullekin lapselle mahdollistetaan havaita omaa edistymistään ja kehittää edellytyksiään itsearviointiin. Näin lapselle luodaan myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Arviointiin (=havainnointi, dokumentointi, arviointipäätelmät ja palaute) osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat. Suunnittelun tukena ja arvioinnin välineenä käytetään myös lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Arviointi on tiedonantoa lapselle ja huoltajille lapsen sen hetkisistä taidoista, osaamisesta ja kehittämistarpeista. Arviointia tehdään myös suhteessa omaan työhön, oppimisympäristöön sekä toimintakulttuuriin. Huoltajilta ja lapsilta saatu palaute on ensiarvoisen tärkeä mittari arvioinnissa. Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee esiopetuksen tavoitteiden toteutumista. Lasten kanssa työskentelevien aikuisten on tärkeää tiedostaa, että heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa välittyy mallina lapselle. Toimintakulttuuria

kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin, sekä kehittämällä ammatillista osaamista yhteistyöverkostoissa. Henkilöstö arvioi omaa työtään tiimipalaverissa, opettajien pedagogisissa tiimeissä ja päiväkodin johtajan kanssa käytävissä keskusteluissa.

Kemin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on kehitetty oma arviointijärjestelmä tukemaan varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä ja arviointia. Esiopetuksessa laadun arvioinnin avulla edistetään esiopetuksen laatua, tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita ja kehitetään toimintaa. Järjestelmällinen itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat luonteva osa esiopetuksen arkea. Henkilöstö arvioi omaa pedagogista toimintaansa, toimintakulttuuriaan, oppimisympäristöjään niin yhteisesti kuin yksilöinä yhteisestä sovituilla tavoilla arviointikaavakkeeseen. Arviointijärjestelmä on sisällytetty tiimien tiimikäsikirjoihin ja palaverimuistioihin, jolloin arviointi tulee toiminnan kohteeksi säännöllisesti. Huoltajille toteutetaan kaksi kertaa vuodessa laadun asiakastytyväisyyskysely. Vuosittain valitaan arvioinnin teema, joka pohjautuu Karvin arviointityökaluun ja jonka valintaan henkilöstö on vaikuttanut. Lasten toteuttamaa arviointia tehdään säännöllisesti, arvioinnin kohteet pohjautuvat valittuun arvioinnin teemaan, osallisuuteen ja toimintaan. Huoltajilta sekä lapsilta saatua toiminnan arviointipalautetta käytetään säännöllisesti toiminnan kehittämiseksi. Huoltajille voidaan toteuttaa erilaisia kyselyjä ovensuukyselyillä tai sähköisillä Forms -kyselyillä. Huoltajille lähetetään tieto tehdyistä palautekyselyistä ja niistä nostetaan kehittämiskohteita yksikön toiminnalle.

7. Esiopetuksen osallistumistodistus ja siirtyminen ensimmäiselle luokalle

Esiopetus ja koulut järjestävät yhteistyössä vanhempainillan mahdollisuuksien mukaan keväällä. Tilaisuudessa käsitellään monipuolisesti siirtymävaiheeseen liittyviä kysymyksiä. Tarvittaessa arvioidaan lapsen kouluvalmiudet. Kouluun ilmoittautuminen järjestetään kunnan ilmoittamana aikana ja tavalla. Kevätkauden kuluessa koulu järjestää siirtopalaverit esiopetuksen ja koulun pedagogisen tuen ryhmän välillä. Siirtymävaiheeseen liittyvät siirtolomakkeet toimitetaan koululle. Erityisen tuen ja tarvittaessa myös tehostetun tuen oppilaille järjestetään kolmikantana (huoltaja, koulu, esiopetus) toteutettava siirtokeskustelu. Ennen kevätlukukauden loppua koulu järjestää koulutulokkaille ja huoltajille kouluun tutustumisen. (Liite 4: Nivelvaiheen vuosikello) Lapsille annetaan lukuvuoden päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus. Tietojen siirto esiopetuksesta kouluun tehdään yhteistyössä esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten kanssa. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä.

ESIOPETUKSEN OSALLISTUMISTODISTUS

Todistus esiopetukseen osallistumisesta

Esiopetuksen laajuus 700h

Lapsen nimi ja henkilötunnus

Esiopetuksen järjestäjä/ Esiopetusryhmän nimi

Yhdessä kuljimme eskarivuoden,
pitäen aina toisista huolen.
Paljon koimme, opimme uutta,
jaoimme monta toveruutta.

Mieleen jäivät leikit ja retket,
oivalluksen yhteiset hetket.

Nyt on aika nauttia kesästä,
mansikan tuoksusta, peippojen pesästä.
Syksyllä hyvillä mielen voi jatkaa,
oppimisen polulla eteenpäin matkaa.

Todistuksen antamispäivä: ____ / ____ 20 ____

---

myöntäjä(t)

Todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien
esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

8. Liitteet

Liite 1: Laatulupaukset 2020

VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN LAATULUPAUKSET 2020

Varhaiskasvatuksen laatulupaukset pohjautuvat Kemin kaupunkistrategian mukaisiin arvoihin. Tutustu iskulauseisiin Kemin varhaiskasvatuksen sivuilta [tästä](#).

IHMISLÄHEISYYS

Otan jokaisen lapsen vastaan päivittäin.

Kuuntelen ja kuulen lasta.

Toimin niin, että lapsen on helppo lähestyä minua ja tulla kertomaan asioitaan.

Työskentelen lasten tasolla, otan katsekontaktin ja olen läsnä lapselle.

Ohjeistan lapsia positiivisella kielellä.

Havainnoin sensitiivisesti lapsen tarpeita, mielenkiinnon kohteita ja vahvuuksia.

Sallin lapsen ilmaista tunteitaan.

Tuen lasta oivaltamaan ja löytämään oppimisen ilon.

Painotan vuorovaikutustaitoja lapsen laaja-alaisen osaamisen edistämässä.

Osoitan toiminnallani, että arvostan ja kunnioitan niin lapsia, huoltajia kuin työkavereita.

Kerron huoltajille lapsen onnistumisista ja hyvistä hetkistä.

LUOVUUS

Osallistan lapset ideoimaan toimintaa ja rikastan ideoita osaamisellani.

Tuen lasta osallistumaan erilaisiin toimintoihin.

Kannustan ja rohkaisen lapsia kokeilemaan uusia asioita.

Havaitsen lapsen vahvuudet ja annan hänelle palautetta niistä päivittäin.

Havaitsen lapsen onnistumisen ja kerron siitä hänelle.

Ymmärrän leikin merkityksen lapsen kehityksen tukemisessa.

VASTUULLISUUS

Toimin ammatillisesti arjen tilanteissa lasten, huoltajien ja työkavereiden kanssa.

Työskentelen varhaiskasvatuksen arvopohjan mukaisesti.

Tiedostan, että oma esimerkkini on merkityksellinen lapsen ohjaamisessa.

Huolehdin omalta osaltani lapsen turvallisuudesta oppimisympäristöissä.

Puutun jokaiseen havaitsemaani kiusaamiseen; 0-toleranssi.

Osallistun yhteisten käytänteiden pohtimiseen ja tuon omia kehittämisideoita yhteisöön.

Huolehdin omalta osaltani yhteisten pelisääntöjen toteutumisesta.

Keskustelen ratkaisukeskeisesti työyhteisössäni eteen tulleista pulmista.

Minä työntekijänä olen vastuussa yksikköni työskentelyilmapiiristä.

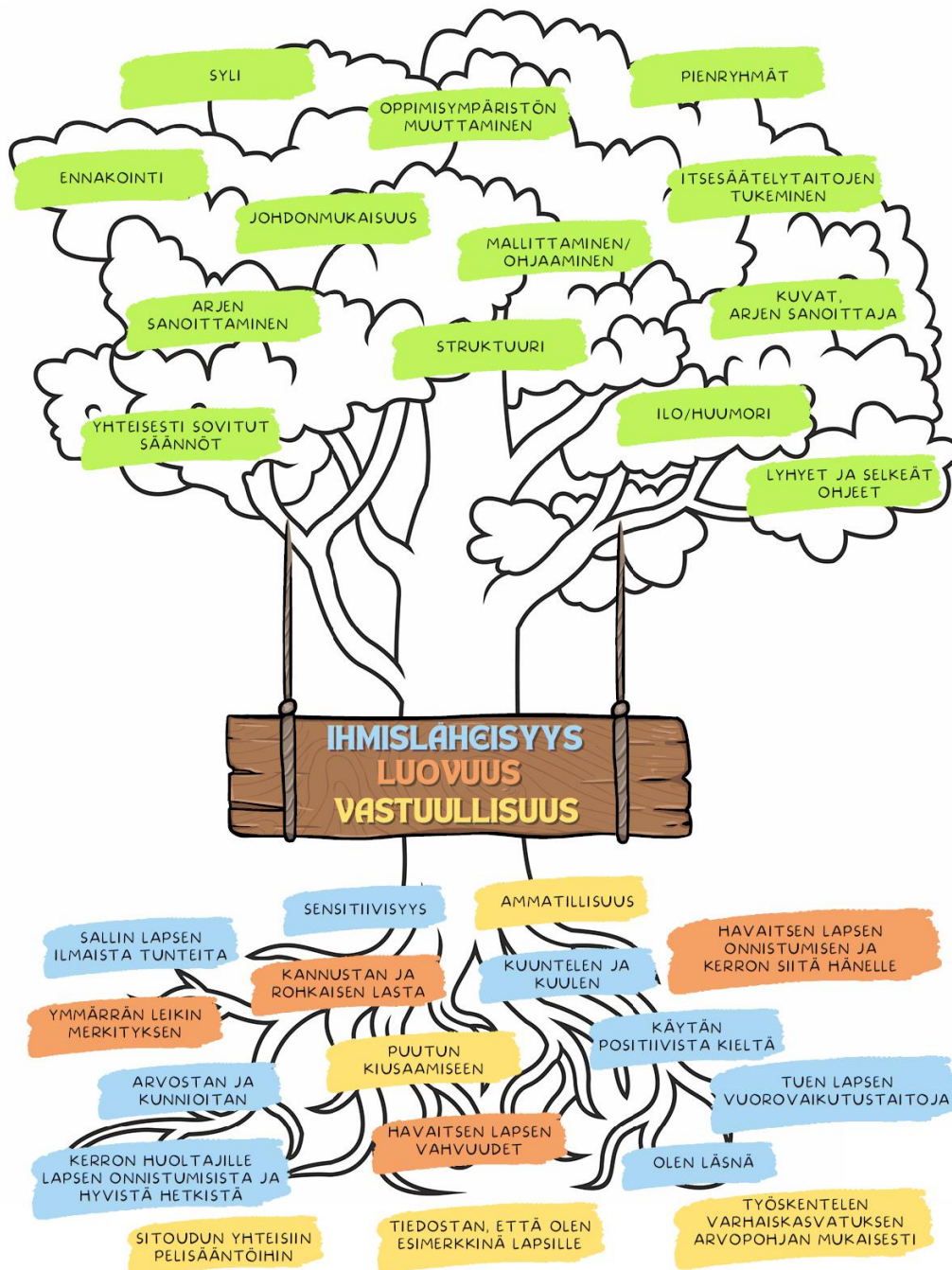

Liite 2: LEOPS-lomake

Liite 3: Yleisen tuen puu

YLEISEN TUEN PUU

Liite 4: Nivelvaiheen vuosikello

Nivelvaiheiden vuosikello varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta 1. luokalle

KUUKAUSI	TOIMENPITEET MITÄ TEHDÄÄN	VASTUUTAHO/ VASTUUHENKILÖ	Muuta huomioitavaa
TOUKO	Varhaiskasvatuksesta pedagoginen tieto siirretään esiopetukseen. Varhaiskasvatuksesta siirtyvät lapset tutustuvat tulevaan esiopetusryhmäänsä.	varhaiskasvatuksen opettajat =vo (varhaiskasvatus = vaka) vo (vaka)	Tarpeen mukaan huoltajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja muut asiantuntijat
ELO	Edellisen vuoden eskarit saatellaan 1. luokalle koulun alkupäivinä mahdollisuuksien mukaan Esiopetus alkaa Luodaan wilmatunnukset Vanhempainilta järjestetään	vo (eo = esiopetus) ja opettaja vo + vh (eo) Taloussihteeri: henkilökunta Koulusihteeri: lapset + huoltajat vo (eo)	Huoltajien osallistuminen vanhempainiltaan
SYYS	Ekaluokkalaiset vierailevat mahdollisesti esiopetusryhmässä Vanhempainilta järjestetään	opettaja ja vo (eo) Vo (eo)	
LOKA	Esikoululaiset vierailevat mahdollisesti koululla välitunnilla	opettaja, vo (eo)	
MARRAS			
JOULU			

TAMMI	Uusien eskareiden ilmoittautuminen eskariin	huoltajat	
HELMI	Kouluun ilmoittautuminen Esiopetuspäätökset	huoltajat päiväkodinjohtajat	
MAALIS	Esikoululaisten mahdollinen vierailu koululla Siirtopalaverit	opettaja, vo (eo) opettaja, vo (eo)	Tarpeen mukaan huoltajat, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kuraattori ja muut asiantuntijat
HUHTI	Esikoululaiset vierailevat koulussa oppitunnilla, tutustuvat tulevaan opettajaan Erityisopettaja vierailee esiopetusryhmässä Siirtopalaverit	opettaja, vo (eo) erityisopettaja, vo (eo) opettaja, vo (eo)	Tarpeen mukaan huoltajat, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kuraattori ja muut asiantuntijat
TOUKO	Vanhempainilta mahdollisesti tulevien ekaluokkalaisten huoltajille (huhti-toukokuu) Esikoululaiset vierailevat koulussa oppitunnilla, mahdollinen ruokailu Kouluun siirtopalaveri, jossa siirretään tulevista ekaluokkalaisista oppimiseen ja koulun käyntiin liittyvät tiedot	opettaja opettaja, vo (eo) opettaja, vo (eo)	Mahdollisuuksien mukaan kuraattorin osallistuminen tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen erityisopettaja VEO, koulun erityisopettaja ERO, koulun terveydenhoitaja

